

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. M.,** zastoupeného JUDr. Boleslavem Pospíšilem, advokátem se sídlem Malinovského nám. 4, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované č.j. X ze dne 19. 3. 2010, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 6. 2011, č. j. 16 Ad 39/2010 - 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění.

Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 6. 2011, č. j. 16 Ad 39/2010 - 31, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalované a bylo rozhodnuto o nákladech řízení.

Z odůvodnění napadeného rozsudku vyplývá, že žalobce podal žalobu proti shora uvedenému rozhodnutí žalované, jímž byly zamítnuty jeho námitky a rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2010, č.j. X bylo potvrzeno. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobce o poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu ve výši 2500 Kč měsíčně podle § 5 odst. 1 písm. a) a c) a odst. 3 zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního odboje za osvobození v letech 1939-1945 a o změně některých

zákonů (dále jen „zákon č. 357/2005 Sb.“). Žalobce v námitkách nesouhlasil se zamítnutím žádosti a poukázal na to, že jako nezletilý byl v době od 1. 12. 1951 do 23. 6. 1952 zařazen jako manuální pracovník na výjimečné cvičení do 65. PTP Dolní Životíce. Byl si vědom toho, že nebyl v PTP zařazen po dobu nejméně 12 měsíců, ale domníval se, že splňuje podmínky pro přiznání zvláštního příspěvku proto, že omezení jeho osobní svobody skončilo před uplynutím doby 12 měsíců ze zdravotních důvodů, jak je uvedeno v § 5 odst. 3 zákona č. 357/2005 Sb. Za zdravotní důvody považoval skutečnost, že byl do PTP zařazen ještě před dovršením věku nutného pro vznik odvodní povinnosti, která podle § 11 branného zákona č. 92/1949 Sb. vznikla mužům dne 1.1. roku, v němž dovrší 19 let, nejsou-li již vojenskými osobami. Žalobce byl povolán k výkonu výjimečného cvičení podle rozkazu náměstka ministra národní bezpečnosti č. 61 ze dne ze dne 2. 10. 1951 čj. A-487-011-00-51 a podle směrnice Ministerstva vnitra zn. II/2-60 taj. 1952 ze dne 15. 4. 1952. Podle této směrnice mohou být na vojenské cvičení výjimečně povoláni muži ve věku 18-60 let bez ohledu na branný poměr, pokud nekonají vojenskou základní službu a jsou třídně cizí lidově demokratickému zřízení. Povolání na vojnu v 17 letech zůstává nezákonností, i když se jedná o výkon výjimečného cvičení. Žalobce proto dovodil, že skutečným důvodem jeho předčasného propuštění byly zdravotní důvody, neboť věková hranice byla zákonodárcem stanovena ze zdravotních důvodů. Žalobce zdůvodnil žalobu stejně jako námitky, tedy že jako nezletilý byl v době od 1. 12. 1951 do 23. 6. 1952 zařazen jako manuální pracovník do 65. PTP Dolní Životíce, a ačkoliv nebyl v PTP zařazen po dobu nejméně 12 měsíců, trval na tom, že splňuje podmínky pro přiznání zvláštního příspěvku proto, že jeho omezení osobní svobody skončilo před uplynutím 12 měsíců ze zdravotních důvodů, jak požaduje § 5 odst. 3 zákona č.357/2005 Sb. Žalobce považoval zdravotní důvody za samozřejmé, neboť byl do PTP zařazen ještě před dovršením věku nutného pro vznik odvodní povinnosti. Jeho povolání na vojnu zůstává nadále nezákonností a pravým důvodem jeho předčasného propuštění byly zdravotní důvody, neboť věková hranice byla zákonodárcem stanovena ze zdravotních důvodů.

Krajský soud se neztotožnil s tvrzením žalobce, že byl propuštěn ze zdravotních důvodů. Žalobce neprokázal splnění všech zákonem stanovených podmínek, nepředložil totiž doklad o tom, že byl propuštěn ze zdravotních důvodů a jeho domněnka, že byl propuštěn ze zdravotních důvodů proto, že nedosáhl stanoveného věku, je právně nedůvodná. Krajský soud vyjádřil názor, že zákon č. 357/2005 Sb. neumožňuje zohlednit zvláštnosti jednotlivých případů. Proto žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Stěžovatel opřel kasační stížnost o § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy že tvrzená nezákonnost v předcházejícím řízení spočívá v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Stěžovatel v kasační stížnosti zopakoval skutkové okolnosti věci a uvedl, že jeho povolání na výjimečné cvičení bylo podle tehdy platných zákonů protizákonné, neboť na vojenská cvičení se povolávaly osoby, které již absolvovaly prezenční službu, nikoli naopak.

Podle stěžovatele zákonodárce novelou zákona č. 357/2005 Sb., která byla provedena zákonem č. 108/2009 Sb., měl nepochybně na mysli vyřešit případy zjevného bezpráví u skupiny osob, které v důsledku onemocnění či úrazu, který byl v příčinné souvislosti se zařazením k PTP, nekonaly vojenskou službu u těchto útvarů po celou dobu

12 měsíců a z tohoto důvodu jim nevznikl nárok na zvláštní příplatek k důchodu. Případy služby u PTP před dovršením 18. roku věku jsou naprosto ojedinělé a zákonodárce je vzhledem k hranici branné povinnosti, jak byla stanovena v branném zákoně, zřejmě ani nepředpokládal a právně je neřešil. V právní společnosti však nelze připustit stav, aby jednotliví občané byli poškozováni na úkor jiných občanů nedokonalostí soustavy právních předpisů. Navíc právní soustava se s takovýmto stavem vypořádává tak, že na případ přímo neřešený příslušnou normou se použije předpis, který upravuje právní vztahy obdobně a co nejvíce se blíží danému problému. Z tohoto důvodu při absenci úpravy odvedení nezletilého je namístě použít úpravu co nejvíce se přibližující, tedy zdravotní důvody. Termín „zdravotní důvody“ není v zákoně definován. Dá se však dovodit, že se tím myslí fyzický či psychický stav jedince, který mu nedovoluje bez omezení vykonávat určité činnosti. Nezletilý je téměř ve všech situacích posuzován obdobně, když proti zletilému se u něj předpokládá nedostatek psychických či fyzických schopností dospělého jedince. Je tedy podle stěžovatele na místě, aby soud pod termín „zdravotní důvody“ zařadil i nedostatek zletilosti.

Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření ke kasační stížnosti nebylo podáno.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, když neshledal vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, posoudil kasační stížnost takto:

Podle § 5 odst. 3 zákona č. 357/2005 Sb. *zvláštní příspěvek podle odstavce 1 písm. c) a podle odstavce 2, jde-li o vdovu či vdovce po osobě uvedené v odstavci 1 písm. c), náleží i tehdy, jestliže omezení osobní svobody, které nebylo časově vymezeno anebo které mělo trvat déle než 12 měsíců, skončilo ze zdravotních důvodů před uplynutím 12 měsíců. Tato skutečnost se prokazuje dokladem o propuštění ze zdravotních důvodů.*
V projednávané věci se tedy jedná o posouzení právní otázky, zda omezení osobní svobody stěžovatele skončilo před uplynutím 12 měsíců ze zdravotních důvodů.

Nejvyšší správní soud předesílá, že není pochyb o tom, že povolání stěžovatele k PTP bylo protiprávní. Filozofie tzv. rehabilitačních zákonů vydaných po roce 1989, však vychází z myšlenky, že nelze těmito zákony postihnout všechny křivdy, k nimž v letech 1948-1989 došlo.

Analogie jako postup na základě podobnosti je v právním řádu České republiky zásadně přípustná. Analogie zákona (analogia legis) obecně spočívá v použití určitého ustanovení zákona na případ jím výslovně neupravený, avšak obdobný. Z hlediska tohoto obecného vymezení je třeba posoudit, zda propuštění stěžovatele, jehož důvody nelze přesněji zjistit, bylo analogicky jeho propuštěním ze zdravotních důvodů, přičemž za zdravotní důvody stěžovatel považuje to, že byl nezletilý.

Stěžovateli je třeba dát za pravdu v tom, že pojem „zdravotní důvody“ je neurčitým právním pojmem. Pod zdravotními důvody, které vedly k propuštění z PTP, si lze

představit změnu (zhoršení) zdravotního stavu v průběhu omezení osobní svobody. Zhoršení zdravotního stavu mohlo být způsobeno buď obecnou chorobou, nebo úrazem. Mohlo také dojít k tomu, že zdravotní stav toho, kdo byl umístěn do PTP, byl již od počátku nepříznivý, tato skutečnost však byla zjištěna až v průběhu umístění v PTP a proto byl tento občan ze zdravotních důvodů z PTP propuštěn.

Zákonodárce vyšel z toho, že v jednotlivých případech existuje doklad o tom, že k propuštění došlo ze zdravotních důvodů, požaduje, aby tento doklad byl v řízení předložen a jím prokázáno, že k propuštění skutečně došlo ze zdravotních důvodů. Takový doklad nebyl v projednávané věci předložen.

Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že ani při použití analogie nelze pod „propuštění ze zdravotních důvodů“ podřadit propuštění z toho důvodu, že stěžovatel byl nezletilý (pokud to měl být skutečný důvod propuštění).

Kasační stížnost tedy není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalované tato náhrada nenáleží ze zákona.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2011

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu